

JZU INSTITUT ZA JAVNO ZDRAVSTVO
REPUBLIKE SRPSKE

PUBLIC HEALTH INSTITUTE
OF THE REPUBLIC OF SRPSKA

ЈЗУ ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВСТВО
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

ЈИВ: 4400963610001 • МБ: 1752642 B.R.U: 5-43-00 • Ж.Р: 552-000-0000-5787-65 Addiko Bank a.d. • Ж.Р: 562-100-80000177-30 NLB banka a.d. Banja Luka

Број:

Дана 22.8.2024.

Општина Модрича

Видовданска бр 1, 74480 Модрича, РС, БиХ

Тел: 00387 53 810 511

Факс: 00387 53 810 433

ПРЕДМЕТ: Препоруке за поступање грађана у случају пожара хемикалија или отпада од хемикалија

Поштовани,

У складу са Вашим захтјевом који сте нам доставили електронским путем и подацима из Записника о испитивању квалитета ваздуха у општини Модрича ЈНУ Института за заштиту и екологију Републике Српске, достављам вам Препоруке за поступање грађана у случају пожара хемикалија или отпада од хемикалија, односно приједлог хитних мјера како би се смањио утицај на здравље људи и животну средину.

ПРЕПОРУКЕ

Током трајања пожара потребно је придржавати се сљедећих мјера заштите:

- Удаљити се са мјеста пожара на безбједну удаљеност, уз вјетар даље од извора,
- Заштитити дисајне органе, покрити нос и уста тканином, за оне који морају боравити у близини пожара, препоручује се да користе маске са заштитним филтером (може и Н95-ФФП2),
- Особе које су због своје професије изложене пожару (ватрогасци, радници фабрике и сл.) морају посједовати прописану личну заштитну опрему. Не скидати маску када се налазе у ужем подручју које је захваћено пожаром,
- Склонити се у затворене просторије,
- Избјегавати подруме. Отровни гасови могу бити тежи од ваздуха и акумулирати се у ниским подручјима,

- Затворити сва врата и прозоре и **искључити** сву вентилацију, пећи, клима уређаје и вентилаторе. вентилациони системи који се користе у кућама могу имати системе за филтрацију, али они нису довољни да прочисте ваздух у овако екстремним ситуацијама,
- Прозоре и врата у случају да пропуштају ваздух затворити љепљивом траком или пешкирима или другом тканином.
- Слушати званична упутства надлежних на радију, телевизији или на друштвеним мрежама.
- Док траје пожар, не напуштати безбједно склониште. Уколико се мора изаћи напоље, заштитите дисајне органе и тијело,
- Избјегавати активности на отвореном, а гашење пожара као и збрињавање посљедица пожара препустити искључиво надлежним службама,

У случају пожара, као споредни производи сагоријевања настају штетне хемикалије које имају посљедице по здравље људи. Штетне хемикалије могу да се унесу у организам удисањем, преко коже или ингестијом (гутањем). На подручју Гудронске јаме и општине Модрича забиљежене су високе измјерене вриједности азот-диоксида, бензена, толуена, акролеина и хлороводоника.

У случају да сумње да су кожа и одјећа били изложени гасовима насталим током пожара потребно је да:

- Скинути сву одјећу пазећи да дио одјеће који се скида преко главе не дође у контакт с очима уколико постоји могућност да одјећа садржи хемикалије,
- Истуширати се, уколико нема могућности за комплетно прање (купање, туширање), опрати руке сапуном и водом, умити лице и опрати очи.
- Предмете на којима су се задржали производи горења (пепео и сл.) не узимати рукама ни користити прије него да се темељно исперу детерџентом и водом, а уколико и тада садрже трагове горења, не користити их, нарочито када је ријеч о предметима који би могли доћи у додир са кожом и слузницама.

Ако се појаве неки од сљедећих симптома, потребно је обратити се најближој служби Дома здравља:

- Надраженост носа, очију, коже,
- Мучнина, главобоља, вртоглавица,
- Дезоријентисаност, стање слично пијанству
- Надражај грла, кашаљ, отежано дисање и стзање у грудима

- Печење у носу, грлу и плућима.

Напријед наведени симптоми спадају у краткотрајне ефекте и могу се погоршати уколико се изложеност загађивачима настави, што може даље резултирати оштећем готово свих органа и ситема.

За разлику од краткотрајних, дуготрајни ефекти су хронични, трају годинама, а настају код продужене изложености загађивачима из ваздуха (изложеност мањим концентрацијама загађивача која траје дужи временски период, често годинама). Агенција за истраживање рака класификовала је загађење ваздуха као канцероген групе 1.

Након сузбијања пожара неопходно је и даље пратити квалитет ваздуха и у складу са тренутним стањем придржавати се мијера за смањење штетних посљедица по здравље и животну средину.

- Посебна пажња, краћи боравак на отвореном препоручује се за хроничне болеснике и посебно осјетљиве категорије становништва: дјецу, труднице, старије особе,
- Поврће и воће које расте у кругу подручја одлагања отпада, посебно у непосредној близини пожара може се сматрати контаминираним. Препоручује се темељно прање топлом здравствено безбједном водом, према неким препорукама у воду се може додати сода бикарбона или раствор (3%) сирћетне киселине.
- Осим праћења квалитета ваздуха и земљишта у складу са препорукама ЈНУ Института за заштиту и екологију Републике Српске, потребно је праћење квалитета воде за пиће и узорака хране. Повећана опасност од продирања штетних хемикалија нарочито је присутна након падавина које би довеле до њиховог испирања кроз земљиште и водотокове.
- Уколико вриједности контаминаната у ваздуху буду и даље повећане, потребна је размотрити могућност помјерања почетка наставе до санирања подручја

Институт за јавно здравство Републике Српске прати све активности надлежних служби на терену и на располагању им је за све видове стручне подршке у циљу заштите здравља становништва.

С поштовањем,

В. д. директора
Бојан Ђенић, дипл. правник